

Iz novejšje rusinske književnosti.

Čerkasenko: „Na šahte“ (Trenotki). Zbirka poezij. Mladi in nadarjeni rusinski pisatelj Čerkasenko je izdal lani dva zvezka svojih spisov. Prejšnje leto je pa izdal: „Otrokom“ in drame: „V starem gnezdu“, „Na debelo“ in „Sala življenja“. Začel je pisati s pravljicami za otroke, v najnovejšem delu se je pa obrnil na socialno polje in nam slika življenje rudarjev. Preveliko vlogo igra slučaj v njegovih povestih. Sicer je pa Čerkasenko brez dvoma nova sveža sila na polju rusinske književnosti.

Javornickij: „V burso! V burso! V burso!“ Katerinoslav 1908. Ta povest je živa slika kulturnih razmer med ljudstvom in pravoslavno duhovščino v južni Rusiji. „Bursa“ je neke vrste dijaški konvikt, kjer imajo gimnazijci hrano in stanovanje.

„Djaka“ (djak je pri pravoslavnihi nekaj takega, kot pri nas mežnar in organist) Polunickij in Gromnickij, velika prijatelja in kuma, peljeta vsak svojega sina v mesto v šolo. Med potjo se jima pridruži ljudski zdravnik Najdenko, tudi velik prijatelj dobre kapljice in potem prično vsi trije pravo pijansko odisejo. Najprej se napijejo doma „do pololenja rž“. (Riza ali rjasa je suknja, katero nosijo popje in djaki.) Potem stopijo v krčmo in pijejo na učenost bodočih študentov, slednjič zajdejo še k nekemu popu in prirede tam resnično homersko gostijo. Ko se djaka napijeta, pričneta drug pred drugim hvaliti svojo „filozovsko premoдрost“, pripovedujeta anekdote, razsipata prave biserje djakovskega humorja, pojeta zdravice. Slednjič pričneta hvaliti nadarjenost svojih sinov in ju pričneta izpraševati iz raznih predmetov.

Ukrainska Muza — poetična antologija, zgodovinska hrestomatija od začetka do naših dni. — Uredil Aleksa Kovalenko. Kijev 1909.

Slovenci nimamo doslej še nobene večje pesniške antologije, dasiravno bi marsikdo rad čital in kupil pragmatično sestavljeno zbirko naših najlepših pesniških umotvorov v zgodovinskem redu. Rusini so imeli že poprej več bolj ali manj srečno sestavljenih antologij, kakor „Rozvaga“, „Vik“, „Dosvitni ognji“. Zdaj je v Kijevu izšla nova pesniška zbirka pod naslovom „Ukrainska Muza“, ki podaja najbolj celotni pregled rusinske poezije.

Dela P. A. Kuliša. Izdanje H. M. Kuliša. Pod uredništvom I. Kamanina. Kijev 1908. — Pantalejmon Aleksandrovič Kuliš je ena najmarkantnejših postav v slovstvu vseh slovanskih narodov, ki je razvijal najživahnejšo delovanje v različnih vrstah književnosti. Pisal je epične in lirične poezije in drame, bil je zgodovinar, etnograf in pedagog. Rodil se je

l. 1819. v mestecu Voronežu v Černigovski guberniji, kot potomec starega kozaškega rodu. Njegovi predniki so pod vodstvom Konecpolskih in Višnoveckih branili meje poljske države na jugu, pozneje pa zavzemali v ruski državi razna uradna in vojaška mesta. Oče Aleksander je bil silno strog in ga je večkrat tepel, mati ga je pa ljubila in ga učila kozaških pravljič in pripovedek. V mladosti je čutil silno nagnjenje do slikarstva in je slikal s kreda po stenah vse, kar je videl: cerkve, konje, ljudi, kar mu je od očeta prineslo marsikakšno kazen. Ko ga je djak učil iz psalterja brati, mu je poslikal ves psalter. Pisati je začel že jako zgodaj, še v gimnaziji. Najprej je napisal po pripovedovanju svoje matere povestico „Cigani“, katero je izdal Grebenka v svojem almanahu „Lastovka“.

TOPNIČARJI NAZNANJAJO S STRELI, DA JE NASTOPILO NOVI SULTAN MOHAMED V.

Njegov najboljši prijatelj in sošolec Serdukov je razumel nemško ter je čital Goetheja in Schillerja, Kuliš pa Artemovskega-Gulaka, Marušo Kvetčino in Gogola, ter sta si izmenjavala misli. Odločilno je zanj bilo, ko je nekje slučajno zagledal maloruske narodne pesmi, katere je izdal Maksimovič v Moskvi l. 1834. Na vseučilišču v Kijevu se je seznanil z ruskim pisateljem Mihajlom Maksimovičem samim, ki ga je sprejemal v svojem stanovanju ter imel nanj velik vpliv. Obenem se je pa tu seznanil s poljskim pisateljem Mihajlom Grabovskim, ki ga je povabil na počitnice k sebi na dom pri Čihirinu, kjer je pisal zgodovinske dume „Ukraina“. Tu ga je Grabovski seznanil z etnografom Konstantinom Svindzinskim, katerega je potem obiskaval na njegovem posestvu v Hodorkovu, rabil njegovo knjižnico, izkopaval z njegovo pomočjo stare mogile in tu je napisal krasno